

Nr 32.

Av herr **Pettersson** i Rosta m. fl., i anledning av *Kungl. Maj:ts proposition, nr 66, angående prisreglerande åtgärder på jordbrukets område.*

Den situation, som uppkommit på grund av den utbrutna krisen, har föranlett Kungl. Maj:t att i proposition nr 66 hemställa om i viss utsträckning ändrade riktlinjer för handhavande av vid årets lagtima riksdag fattade beslut angående jordbruksstödet.

Departementschefen konstaterar i anslutning till yttrande av jordbruksnämnden, att jordbruksnäringsens arbetsförhållanden genom krisen försvårats och arbetskraften fördyrats. Han hänvisar även till de inträffade transportsvårigheterna och den företagna förstärkningen av försvarsberedskapen, som berett jordbruket icke oväsentliga svårigheter. En fördyring av jordbrukets förnödenheter av en omfattning, att höra uppmärksammas vid prisavvägningen ifråga om jordbruksprodukterna, konstateras redan ha inträffat.

Departementschefen uttalar, att det med rådande ovissa framtidsutsikter blir nödvändigt att så avväga priserna för olika jordbruksprodukter, att prisregleringen även kan tjäna som stimulans för en önskvärd ökning av produktionen.

Mot den anförda synpunkten, att även jordbrukets utövare liksom övriga befolkningsgrupper i viss utsträckning måste bära de svårigheter och kostnader, som blivit följden av det inträffade krisläget, hava motionärerna intet att invända, men erinra om, att jordbruksfolkets levnadsvillkor äro oförmånligare än andra motsvarande samhällsgruppers. Det bör sålunda icke vara i första hand jordbrukarna, som skola komma ifråga vid en eventuell sänkning av levnadsstandarden.

Motionärerna ansluta sig till departementschefens uppfattning beträffande de omständigheter, som tala för att jordbruksprodukternas priser i rimlig utsträckning förbättras, samt i allmänhet till de riktlinjer, som i propositionen i sådant syfte angivas.

I beslutet angående jordbruksstödet vid årets lagtima riksdag angavs såsom en viss övre gräns för priser på jordbrukets produkter, som skäligen kunna utgå, en prisstegring upp till 15 procent över 1925/29 års priser. Likaså framgår av detta beslut, att ändrade produktionsförhållanden exempelvis rubbningar ifråga om produktionsvolymen, ökade produktionskostnader o. s. v., böra kunna medföra förändringar av själva den angivna ramen för prisåtgärderna, därhän att det avsedda syftet med stödåtgärderna utvinnes. Någon fara för att i enlighet härmed avvägda prisförbättringar skulle skadligt inverka ifråga om penningvärdet synes icke föreligga.

I anslutning till vad departementschefen i propositionen anfört angående förbättrade priser för jordbruket, synes här angiven princip för jordbruksstödet handhavande alltfört böra gälla.

Då kraftfoderpriserna undan för undan ökats, synes en stegring av brödsädspriserna på sätt departementschefen uttalat vara välmotiverad. Genom en successiv höjning av brödsädspriserna, så att dessa stå i lämplig relation till priset på kraftfoder, skapas förutsättningar, ägnade att motverka att en icke önskad utfodring kommer till stånd.

I fråga om mjölkregleringens allmänna inriktning angives i propositionen att ett mjölkpris i överensstämmelse med vad som av jordbruksnämnden föreslagits bör eftersträvas. I anslutning härtill vilja motionärerna förorda, att mjölkregleringen så inriktas, att med hjälp av därför tillgängliga medel nettoprisutjämningsbidrag utgår, icke understigande 2 öre per kg produktmjölk. Därjämte böra, såsom i propositionen säges, de fasta tillägg till prisutjämningsbidragen, som hittills utgått ifråga om Norrland, fortfara efter i huvudsak oförändrade grunder. Vid en fortsatt ökning av produktionskostnaderna torde ersättning härför kunna beredas genom en förhöjning av smörpriset.

Angående den eventuella höjningen av smörpriset hänvisa motionärerna till jordbruksnämndens uttalande om i vilken utsträckning sådan bör komma ifråga. I propositionen äskas för sådana ändamål ett reservationsanslag av 30 milj. kronor att utgå av allmänna budgetmedel för prisreglerande åtgärder. *Enligt motionärernas uppfattning kunna vägande invändningar ur flera synpunkter resas häremot. Det nuvarande tidsläget och den osäkerhet ifråga om produktionen, som skapas härav, synes emellertid motivera extraordinära åtgärder. När i nuvarande situation, med hänsyn till den uttalade önskvärdheten av att bevara nuvarande prisnivå och vissa konsumentgruppers svårigheter att betala ett rimligt pris, anslag av statsmedel anses skola utgå, vilja vi erinra om, att detta sker för att bereda konsumenterna billigare livsmedel.*

Av jordbruksnämnden föreslås att mjölkavgiften icke vidare bör upptagas. Däremot anför departementschefen:

»Stora svårigheter skulle givetvis uppstå att anskaffa medel för mjölkregleringens upprätthållande, därest nämnda avgift borttoges. På grund härav anser jag att möjligheten alltjämt bör föreligga för Kungl. Maj:t att förordna om avgiftens uttagande.»

Vad departementschefen här anför vilja motionärerna understryka.

Genom restitution av erlagd mjölkavgift för en mjölmängd av intill 450 kg per månad och producent har en stödåtgärd till förmån särskilt för det mindre jordbruket genomförts. Sambandet mellan värdet av denna stödåtgärd och mjölkavgiftens storlek är påtagligt. Den småbruket genom det s. k. särskilda producentbidraget tillerkända fördelen bör oförminskad tillföras detsamma, någonting varmed även departementschefen under vissa förutsättningar synes ha räknat. Det är även av stor betydelse för mejeriorganisationerna, att det nyligen beslutade välbehövliga stödet för dessa av en med 2 öre per kg utgående mjölkavgift bibehålles. Ovan anförda synpunkter i fråga om mjölkavgiften och det särskilda producentbidraget för

det mindre jordbruket äro enligt vår mening av beskaffenhet att böra vinna beaktande.

Margarinaccisen har införts såsom ett led i mjölk- och smörregleringen och är alltjämt av betydelse för denna. Härifrån bör icke bortses, då man går att taga ställning till det ifrågasatta avskaffandet av denna accis, liksom till förslaget, att margarinaccismedlen skola tillföras allmänna budgeten. Anförda skäl tala för att margarinaccisen fortfarande bör utgå i enlighet med Kungl. Mj:ts beslut och hittills gällande grunder, samt att frågan om margarinaccisens borttagande upptages till prövning först i samband med statsmakternas ställningstagande till margarinregleringsproblemet. Intill dess att i sådant sammanhang andra verksamma medel att begränsa margarinkonsumtionen och stödja produktionen av mjölk genomföras, böra margarinaccismedlen fortfarande tillföras jordbrukets prisregleringsfond. Någon olägenhet för statsfinanserna föranledes icke därav, då ju genom denna åtgärd ett i motsvarande mån minskat behov av att anlita anslaget uppstår.

I propositionen uttalas, att frågan om margarinets ställning bör avgöras under hänsynstagande till huruvida smöret i huvudsak åtgår för konsumtion inom landet samt till prisutveckling för matfettet i dess helhet. Av jordbruksnämnden framhålles även nödvändigheten av en snar reglering av margarinförbrukningen.

Uppenbart är, att de nuvarande oroliga tiderna kunna utsätta såväl margarintillverkningen som vår smörproduktion för stora svårigheter, och skapa ett synnerligen ovisst läge i fråga om vårt folks förseende med matfett. För att reducera de ovissa förhållanden, som skapas av det internationella läget, och bereda produktionen av mjölk och smör större trygghet samt ökade möjligheter till stabilisering, synes en inriktning av smörets avsättning på hemmamarknaden böra främjas. Margarinförbrukningen måste så inskränkas, att tillräckligt utrymme beredes landets smörproduktion inom egna gränser. Därest margarintillverkningen regleras i enlighet med vad här sagts, torde problemet om matfettförsörjningen för befolkningsgrupper, som äro i behov av ett billigare matfett, lätt kunna ordnas. Lämpligen kunde något system med margarinkort eller rabattkuponger härvid komma till användning. Även andra åtgärder av social innebörd, ägnade att underlätta den avsedda förändringen inom matfettkonsumtionen, synes kunna ifrågasättas.

Det nuvarande tidsläget nödvändiggör att från statsmakternas sida så snart ske kan effektiva åtgärder vidtagas för beredande av tryggare avsättning av vår smörproduktion till rimliga priser. Därigenom kan jordbruket beredas en fastare grundval, när det gäller att inrikta sig på ett ökat tillgodoseende av även den viktiga gren av folkförsörjningen, som vår matfettfråga utgör. Vid sidan härav har margarinindustrien i den omfattning som ovan berörts en supplerande uppgift att fylla.

Med återopande av vad som i motionen anförts, och under hänvisande till nödvändigheten av att en jordbrukspolitik föres, som befordrar den bety-

delsefulla insats som åvilar jordbruket i fråga om vår folkförsörjning, samt genom en rättvis och väl avvägd prispolitik befrämjar produktionen, hemställes,

att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t ville göra framställning om skyndsamt reglering av margarinkonsumtionen för säkerställande av den svenska smörproduktionens avsättning; samt

att riksdagen i övrigt ville beakta i motionen framförda förslag för åstadkommande av ett förbättrat jordbruksstöd.

Stockholm den 15 november 1939.

<i>Ivar Pettersson</i> i Rosta.	<i>C. G. Närlinge.</i>	<i>Axel Hansson</i> i Rubbestad.
<i>Anders Pettersson</i> i Dahl.	<i>Gustav Hallagård.</i>	<i>Th. Gardell.</i>
<i>Jones Erik Andersson</i> i Ovanmyra.	<i>Otto Wallén.</i>	<i>Oscar Tornegård.</i>
<i>Oscar Werner</i> i Höjen.	<i>J. Onsjö.</i>	<i>Aron Gustafsson</i> i Lekåsa.
<i>T. Wolgast.</i>	<i>Per Persson</i> i Norrby.	<i>Johan Johansson</i> i Tväråselet.
<i>Arvid De Geer.</i>	<i>Gust. E. Andersson</i>	<i>Hjalmar Svensson.</i>
<i>Victor J. Mattsson.</i>	<i>Gillis Olsson.</i>	<i>Herbert Hermansson.</i>
<i>J. V. Pettersson</i> i Norregård.	<i>G. E. Lundgren.</i>	<i>Nestor Hammarlund.</i>
